

OLIMPIYA SPORT TURLARINING YOSHLAR ORASIDA OMMALASHUVI

Ahmadjonova Madina Rahmonjon qizi

FarDU jismoniy madaniyat fakulteti

1-bosqich 25.149 guruh talabasi

Annotatsiya: ushbu maqolada olimpiya sport turlarining yoshlar orasida ommalashish jarayoni, unga ta'sir etuvchi omillar hamda zamonaviy jamiyatda sportning ijtimoiy va tarbiyaviy ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekistonda olimpiya sport turlarini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, sport infratuzilmasining yaxshilanishi va yoshlar uchun yaratilayotgan imkoniyatlar yoritiladi.

Kalit so'zlar: olimpiya sport turlari, yoshlar, ommaviy sport, sport siyosati, sog'lom turmush tarzi, sport infratuzilmasi, motivatsiya, jismoniy tarbiya, sport ta'limi.

Bugungi kunda sport nafaqat jismoniy rivojlanish vositasi, balki yoshlarning ma'naviy, psixologik va ijtimoiy shakllanishida ham muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, Olimpiya sport turlari xalqaro miqyosda yoshlarni birlashtiruvchi, ularni sog'lom hayotga yo'naltiruvchi eng muhim vositalardan biridir. O'zbekistonda sportni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati natijasida ko'plab sport maktablari, akademiyalar va zamonaviy sport majmualari barpo etildi. Bu esa yoshlarning sportga qiziqishini oshirmoqda. Zamonaviy stadionlar, suzish havzalari, gimnastika va yengil atletika zallari yoshlar uchun qulay sharoit yaratmoqda. Bu omil olimpiya sport turlarining ommalashuvida muhim rol o'ynaydi. Televideniye, ijtimoiy tarmoqlar va sport platformalari orqali olimpiya o'yinlari va sportchilar hayoti keng yoritilmoqda. Bu yoshlar uchun motivatsiya manbai bo'lib xizmat qilmoqda.

Olimpiya o'yinlarida muvaffaqiyat qozongan sportchilar yoshlar uchun namuna bo'lib, ularni sport bilan shug'ullanishga undaydi.

So'nggi yillarda mamlakatda boks, dzyudo, taekvondo, og'ir atletika va yengil atletika kabi Olimpiya sport turlari jadal rivojlanmoqda. Davlat tomonidan sport maktablari va ixtisoslashtirilgan akademiyalar tashkil etilishi natijasida iste'dodli yoshlar kashf etilmoqda. Sport yoshlarni sog'lom hayot tarziga o'rgatish bilan birga, ularda intizom, mehnatsevarlik, jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa ularning kelajakdagi ijtimoiy hayotida muhim o'rin tutadi.

Olimpiya sport turlari - bu Xalqaro Olimpiya Qo'mitasi tomonidan tan olingan va Olimpiya o'yinlari dasturiga kiritilgan sport turlari majmuasidir. Ular quyidagi xususiyatlarga ega: xalqaro standartlarga mosligi, yuqori raqobatbardoshlik, texnik va jismoniy murakkablik, global miqyosda tan olinishi. Olimpiya sport turlari yoshlar uchun nafaqat jismoniy rivojlanish, balki ruhiy barqarorlik va ijtimoiy moslashuv vositasi hamdir.

O'zbekistonda sportni rivojlantirish davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Prezident farmonlari va qarorlari asosida: sport maktablari tarmog'i kengaytirildi, olimpiya zaxiralari kollejlari tashkil etildi, murabbiylar malakasini oshirish tizimi yo'lga qo'yildi. Bu omillar yoshlar uchun keng imkoniyatlar yaratdi. Zamonaviy sport majmualari, stadionlar va ixtisoslashtirilgan markazlar yoshlar uchun qulay sharoit yaratmoqda. Bu esa sportga jalb etish darajasini oshirmoqda. Televideniye, internet va ijtimoiy tarmoqlar sportning ommalashuvida katta rol o'ynamoqda. Olimpiya o'yinlarining jonli translyatsiyasi yoshlar motivatsiyasini kuchaytiradi. Oila va maktab muhitida sportga ijobiy munosabat shakllanishi yoshlarni sportga jalb qilishda muhim rol o'ynaydi.

Sport yoshlar tarbiyasida quyidagi ijobiy natijalarni beradi: intizom va mas'uliyatni shakllantiradi, jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi, stressga

chidamlilikni oshiradi, ijtimoiy faollikni kuchaytiradi. Sport psixologiyasi nuqtai nazaridan, muntazam mashg‘ulotlar yoshlarning o‘ziga ishonchini oshiradi.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda quyidagi sport turlari jadal rivojlanmoqda: boks, dzyudo, taekvondo, og‘ir atletika, yengil atletika, suzish. Davlat tomonidan yaratilgan sharoitlar natijasida xalqaro musobaqalarda yutuqlar ortib bormoqda.

Yosh sportchilarning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan ularning motivatsiyasiga bog‘liq. Motivatsiya quyidagi turlarga bo‘linadi: ichki motivatsiya (shaxsiy maqsadlar), tashqi motivatsiya (mukofot, medal, e‘tirof). Murabbiylarning psixologik yondashuvi sport natijalariga bevosita ta’sir qiladi.

So‘nggi 5 yil ichida yoshlar orasida sport bilan shug‘ullanish darajasi sezilarli oshgan. Xususan: sport maktablari soni ortgan, xalqaro musobaqalarda medal olish ko‘rsatkichi yaxshilangan, Olimpiya sport turlariga qiziqish 2 barobarga oshgan.

Olimpiya sport turlarining yoshlar orasida ommalashuvi jamiyat rivojlanishining muhim ko‘rsatkichidir. Sport infratuzilmasini yanada rivojlantirish, malakali murabbiylar tayyorlash va ommaviy sportni qo‘llab-quvvatlash orqali yoshlarni sog‘lom va faol hayotga yo‘naltirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov B.R. Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi. – Toshkent: O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti nashriyoti, 2020.
2. Abdullayev A.A. Sport pedagogikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Islomov Sh.Sh. Sportda boshqaruv va menejment asoslari. – Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2020.
4. Xudoyberdiyev M.Q. Jismoniy tarbiya metodikasi. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.

5. Nurmatov N.T. Sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Fan, 2020.
6. Rasulov R.A. Sportda statistik tahlil asoslari. – Toshkent: Universitet nashriyoti, 2020.
7. Yo‘ldoshev Q.Y. Yosh sportchilarni tayyorlash tizimi. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish to‘g‘risida qarorlar to‘plami. – Toshkent, 2020.